

М.П.Карпенко
учитель історії
вищої категорії
Сумська гімназія №1

ЗБЕРЕЖЕНА ПАМ'ЯТЬ

Видавництво "Ярославна" опублікувало науково-публіцистичний твір сумського вчителя історії Миколи Пилиповича Карпенка під назвою "Велика Вітчизняна чи друга світова". Сторінок в книжці близько сотні, але літератури, в тому числі з грифом секретності використано чимало.

Епіграфом вибрані слова соратника Пушкіна Чадаєва: "Переоцінка минулого необхідна не для самої совісті. Переоцінка історії – єдина можливість шляху". Тобто, хочеш рухатися вперед, і швидше, тоді думай, думай і думай. Такої думки про книжку письменника-педагога і кандидат історичних наук В. Троян: "Автор своїм дослідженням допоможе усім допитливим ознайомитись з правдою війни"

А ця правда потрібніша за все. Чому? Тому, що нічого в цьому світі немає жахливішого за війну. А ми, під час, такі легковірні. В розділі своєї книжки "Стратегічні партнери і непримиренні вороги" вчитель-письменник знайомить колишніх радянських громадян, особливо молодь, з кричущими фактами нашої допомоги Німеччині стати військовим колосом, який потім проллє море людської крові. За Версальським договором Німеччині заборонили навчати генералів в військових академіях, а в СРСР навчались сучасній стратегії майбутній майстер танкових клинків генерал Гудеріан (Казань), начальник авіації рейх маршал Герінг (Липецьк) і сотні інших німецьких офіцерів. І це тоді, коли вже була написана гітлерівська "Майн Кампф" , в якій прямо говорить про "шлях на схід". Сталін і його оточення е могли не знати про головну мету нацистів – завоювати життєвий простір саме в східному, радянському напрямку. Тоді що? Виходить, що в Москві керували країною дурні та недотепа... Страшно ставити таке запитання, але

факти – вперта річ. Рано чи пізно люди розумні, homo sapiens. Повинні дізнатись правду.

А перед самою війною правдолюбців, мислячих грамотно командирів Червоної армії оголосили "ворогами народу" і безжалісно розстріляли. Ось вже доведені і опубліковані страхітливі цифри: "Тільки в період з травня 1937 по серпень 1938 року репресивна система Сталіна знищила 36761 червоного командира, від маршала до командира полку. З п'яти маршалів знищено трьох. З чотирьох командирів I-го рангу – всіх чотирьох, в т.ч. нашого Федька. Із 10 командирів II-го рангу – всіх десятих. Із 18 комкорів – 12. Із 199 комдивів – 136, із 397 комбригів знищать 125".

За визнанням маршала Радянського Союзу А. Грека (1966 р.) лише за три тижні війни противнику вдалося вивести з ладу 28 наших дивізій, понад 70 дивізій втратило більше 50 відсотків особового складу та бойової техніки. А за два перші місяці війни тільки на центральному напрямі фронту німці захопили в полон 3.4 млн солдатів і командирів РСЧА, а також 7.5 тисячі танків, а за ними стоять живі, красиві, молоді люди. Ще й досі ми серйозно, тобто об'єктивно, не можемо сказати: "Я знаю все про Другу світову війну..."

Мені 87 років. Пішов армію добровільно, за путівкою комсомолу в 1939 році. Закінчив на відмінно Сумський аероклуб, а в 1941 році – Чугуївське військово-авіаційне училище. Як відмінник бойової і політичної підготовки з початком війни був направлений в Вище військово-повітряне училище, яке освоювало навіть авіаційну техніку. Все бачив зблизька: як горіли наші винищувачі I-16, якими втратами супроводжувалось навчання на Ла-5; Як-3, якою ціною досягалась перемога.

І от тепер, на схилі життя, доводиться осмислювати, що таке II вітова і що таке Велика Вітчизняна війна. Взагалі, що таке політика?

...Я живу на перехресті трьох вулиць: Кузнечної, Перекопської і Жовтневої. В юності, тобто 30-ті роки ХХ ст., у нас була краща юнацька футбольна команда, ввечері на лавочках збиралися хлопці і дівчата, дітвори було море. Закінчилась Велика Вітчизняна війна, пройшла демобілізація і

виявилось, що всі футболісти загинули, гімнасти стали, хто без рук, а хто без ніг. Україна як ніяка держава, втратила найбільше людей. З початку фронти котились по Україні з заходу на схід, аж до самого Берліна.

Що я, живий, можу згадати тобі, Борисе Супрун, тобі Ізя Мамлін, тобі Вася Руденко, тобі..., тобі..., тобі... Мої тепер мертві, вірніше, неживі друзі воювали як і вчилися – на відмінно: брали в полон німців (розвідник Б. Супрун), горіли в танку, прикриваючи піхоту (І. Мамлін), перегравали німецьких артилеристів в дуелях під Сталінградом (В. Руденко). Ви справжні Герої! І все ж, якої відповіді ВИ чекаєте від мене, кого в листах в 1941 році ИВ називали "Батею"?.../листи збереглись/

Можу сказати одне: Ваша матір – Україна – жива, жива, і ще раз жива!

В розділі "Сумщина у Великій Вітчизняній війні" мене вразила цифра – 110724 чоловіка. Це ті, хто жив мирно, не тримав в руках зброї і кого фашисти розстріляли, спалили, повісили, замучили. Автор книги зібрав і розташував по рядках книги разючий душу матеріал про варварство людей-звірів, а художник Володимир Ломака відтворив його в своїх ілюстраціях. Спасибі Вам! За що? Ви геніально (давайте скажімо це без страху перебільшення!) підтвердили: думку, яка впливає з Вашого твору: Людство не вб'єш, "Ще не вмерла Україна!.." Саме вона, Україна, продемонструвала це в II Світовій війні. Її вклад в Перемогу важко переоцінити: 7 млн. громадян України стали військовими в 1941-1945 рр. (це 23% особового складу Збройних сил СРСР).

Все ж читабельність книги "Велика Вітчизняна чи друга світова війна" дуже виграє від ширшого філософського осмислення автором суспільно-політичного життя українського і всіх інших народів СРСР.

Наказ № 0078/42 Наркома внутрішніх справ СРСР Берії та заступника наркома оборони СРСР Жукова від 22 червня 1944 р. вимагав:

Вислати у віддалені краї СРСР усіх українців, що жили під владою німецьких окупантів.

Виселення здійснювати вночі і зненацька, щоб не дозволити сховатися іншим...

Сталін взагалі заборонив карбувати медаль "За визволення Радянської України. А в Західній Україні панував терор: "Тільки за 6 місяців після звільнення з України знищено 57.405 оунівців, до кінця 1945 р. вбито 103 318 осіб"

Що тут скажеш? Ми пережили такий період історії, трагічніше якого людство не знало. Пам'ять людська (і це добре!) не зациклюється на поганому. Але та частина людей, які працюють з молоддю, в ідеології, політиці, не може дозволити собі забувати навіть деталі цього страхіття. І мені зовсім не подобається логіка мого друга, професора одного престижного вузу, який говорить: "Я навчаю студентів електроніці. І тільки... Хай політики займається пошуками правди і кривди. Особливо сьогодні." Я не хочу, щоб Україна в ХХІ ст. стала "притчею во язицях", як країна політичних неуків. Неуки, якщо їх число перевалить за критичне, призведуть до таких катаклізмів, при яких деякі сторінки минулого стануть реальністю."

Ото ж, пропоную нашим ідеологам, в т.ч. бібліотекарям, провести по книці Миколи Карпенка презентації із запрошенням широкого загалу.

Члени пошукового загону Молодої Січі зберегли відомості про бойовий шлях своїх прадідів, дослідили подвиги ветеранів Великої Вітчизняної війни, які витримали криваві змагання з ворогом і перемогли!

На основі спогадів зібраних учнями Сумської гімназії №1 виданий збірник «Збережена пам'ять». Презентація цього збірника проведена у навчальних закладах міста та бібліотеках.



Презентація збірника «Збережена пам'ять».

Талденко В.І. Учитель-ветеран, пілот Другої Світової війни.